

Borut Mikulec, Sonja Kump, Tadej Košmerl (ur.)

**PREMISLEKI O IZOBRAŽEVANJU IN UČENJU
ODRASLIH: ANDRAGOŠKA DEDIŠČINA
SABINE JELENC KRAŠOVEC**

Znanstvena založba Filozofske fakultete 2021

Monografija osvetljuje andragoško dediščino izr. prof. dr. Sabine Jelenc Krašovec skozi dialog z njenimi konceptualnimi idejami in spoznanji, ki jih njeni kolegi in sodelavci v Sloveniji in tujini kritično reflektirajo znotraj posamičnih poglavij. Nastala je kot odziv na prezgodnjo smrt izredne profesorice, ki je s svojim aktivnim (med)narodnim udejstvovanjem, raziskovanjem in poučevanjem pustila ogromen pečat v mednarodni andragoški skupnosti. Zato se delo prične z nekrologom v spomin na sodelavko in prijateljico ter nadaljuje z uvodnikom v njeno andragoško dediščino ter tremi tematskimi sklopi, ki to dediščino predstavljajo. Prvi, najobsežnejši sklop vsebuje šest poglavij, ki obravnavajo vprašanja, povezana z učenjem in izobraževanjem starejših v skupnosti. Drugi sklop obsega štiri poglavja, povezana s priložnostnim učenjem v javnem prostoru in dejavno demokratično državljskostjo. Zadnji sklop je osredinjen na profesionalni razvoj izobraževalcev odraslih in svetovanje v izobraževanju odraslih ter vsebuje dve poglavji. Poglavja znotraj teh tematskih sklopov so prispevali njeni bivši študenti in sodelavci, uveljavljeni andragogi, iz Slovenije, Srbije, Malte, Portugalske, Avstralije, Švedske in Nemčije.

Temeljna odlika besedila je, da avtorji v monografiji v dialoški nameri komunicirajo in reflektirajo teoretske koncepte, raziskovalno metodologijo, empirične ugotovitve ter širše družbeno udejstvovanje Sabine Jelenc Krašovec, povezano z učenjem in izobraževanjem starejših v skupnosti, s priložnostnim učenjem v javnem prostoru ter dejavno demokratično državljskostjo, s profesionalnim razvojem izobraževalcev odraslih in svetovanjem v izobraževanju odraslih. Na ta način monografija ponuja dober vpogled v razvoj kritične teorije in radikalnega izobraževanja odraslih, katerih namen je dandanes po eni strani kritika neoliberalizacije in s tem povezanih neenakosti, ki se odražajo tudi v potrženju izobraževanja odraslih, in po drugi iskanje načinov za ozaveščanje, emancipacijo in opolnomočanje različnih marginaliziranih skupin ter s tem spodbujanje demokratičnih procesov v družbi, vključno z vzpostavljanjem participatorne demokracije in samoorganiziranih skupnosti. Ob tem se izpostavljata tudi družbena in profesionalna vloga (kritičnih) izobraževalcev odraslih ter pomen zgoraj omenjene teoretske tradicije pri njihovem izobraževanju, usposabljanju in delovanju.

Vsebinsko in didaktično je besedilo zelo bogato, saj se empirično osredotoča na različne nacionalne kontekste ter javne in skupnostne prostore. Izražena je tudi teoretska in metodološka občutljivost za intersekcionalnost, kjer se preletata predvsem spol in starost oziroma različna starostna obdobja. Ker je bila Sabina Jelec Krašovec kritična do institucionaliziranega izobraževanja odraslih, je v monografiji velik poudarek na priložnostnem učenju in kritični javni vzgoji ter njenem demokratičnem in emancipatornem potencialu. Ob tem se tudi andragoško svetovalno delo ne obravnava zgolj kot vezni člen med odraslim in izobraževanjem, temveč kot dejavnik spodbujanja družbene vključenosti odraslih ter povečevanja družbene enakosti in kohezivnosti. Delo je zanimivo, ker ponuja vpogled v različne kvalitativne metodološke pristope, ki vključujejo tudi samorefleksijo in izprašujejo družbeno pozicijo raziskovalca v določenem raziskovalnem kontekstu. Na ta način so paradigme, koncepti in spoznanja, ki jih je vzpostavljala Sabina Jelenc Krašovec skozi svojo kariero, ustrezno reflektirani tako v slovenskem kot širšem mednarodnem prostoru.

Monografija torej v skladu s Sabinino andragoško dediščino ponuja kritično refleksijo ter sodobne teoretske in empirične ugotovitve, ki bodo zanimive tako za visokošolske učitelje, raziskovalce in študente na področju andragogike, pedagogike in sociologije kot tudi za andragoško-pedagoške delavce ter snovalce izobraževalnih politik.

Barbara Samaluk